

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «ЗАГАЛЬНА ЕНТОМОЛОГІЯ»

Ступінь вищої освіти – Бакалавр
Спеціальність: 202 «Захист і карантин рослин»
Освітня програма «Захист і карантин рослин»
Рік навчання: 3, семестр 5, 6
Форма навчання: денна, заочна
Кількість кредитів ЄКТС 8
Мова викладання українська, англійська

Лектор дисципліни:

Кава Л. П., к. с.-г. н., доцент

Контактна інформація
лектора (e-mail):

kavalvuda@ukr.net

Сторінка дисципліни в
eLearn:

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=514>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Метою освоєння дисципліни є формування комплексу знань та навичок у галузі загальної ентомології, а саме, уявлень про таксономічну різноманітність комах, морфології, анатомії, фізіології та екології комах закономірностей їх поширення та ролі у природних та антропогенних екосистемах. При цьому, сформувати у майбутніх фахівців цілісне уявлення про взаємозв'язок комах з навколишнім середовищем.

Завдання вивчення курсу полягають у поглибленні та розширенні знань стосовно: походження та поширення комах, встановлення екологічної ролі шкідливих та корисних груп комах у екосистемах. Передбачається розвиток навичок самостійної аналітичної та науково-дослідної роботи, використання набутих теоретичних знань на практиці, розвиток навичок роботи з навчальною та науковою літературою. Ці знання потрібні фахівцям для орієнтування під час роботи на виробництві, щоб визначити можливе господарське значення невідомих фахівцю раніше видів, прийняти вірне рішення при виявленні шкідників про потребу проведення захисних заходів.

КОМПЕТЕНТНОСТІ ОП:

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми професійної діяльності з захисту і карантину рослин і застосовувати теоретичні знання та методи фітосанітарного моніторингу, огляду, аналізу, експертизи, що характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 8. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 11. Здатність працювати в міжнародному контексті враховуючи міжнародні і регіональні стандарти з фіто санітарних заходів, міжнародні і регіональні організації захисту і карантину рослин.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 8. Уміти координувати, інтегрувати та удосконалювати організацію виробничих процесів під час проведення заходів із захисту рослин.

ПРН 9. Ефективно планувати час для отримання прогностичних результатів діяльності із захисту і карантину рослин.

ПРН 16. Знати основні історичні етапи розвитку предметної області.

СТРУКТУРА ДИЦИПЛІНИ

«ЗАГАЛЬНА ЕНТОМОЛОГІЯ»

Тема	Години(лекції /лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
5 семестр				
Модуль 1. Морфологічні особливості будови комах				
Тема 1. Вступна лекція. Дисципліна Загальна ентомологія та її завдання.	2/3	Знати: роль та місце серед інших наук навчальної дисципліни «Загальна ентомологія»; Використовувати теоретичні та практичні знання у захисті рослин від шкідливих комах на сучасному етапі розвитку сільського господарства.	Виконання лабораторних робіт в робочому зошиті та надсилання їх електронного файлу через систему Elearn для перевірки. Написання змістовного модуля 1 у ЕНК через систему Elearn.	Здача лабораторних і самостійних робіт, модульного контролю у вигляді тестів (на eLearn) та усного/письмового опитування – згідно з журналом оцінювання в eLearn
Тема 2. Зовнішня будова комах. Будова голови.	2/4	Знати: зовнішню будову комах, типи ротових апаратів, з яких частин вони складаються, а також типи постановки голови. Використовувати отримані компетентності для ідентифікації головних рядів і родин комах.	Виконання лабораторних робіт в робочому зошиті та надсилання їх електронного файлу через систему Elearn для перевірки. Написання змістовного модуля 1 у ЕНК через систему Elearn.	Здача лабораторних і самостійних робіт, модульного контролю у вигляді тестів (на eLearn) та усного/письмового опитування – згідно з журналом оцінювання в eLearn
Тема 3. Будова грудей комах та їх придатки	3/4	Знати: будову локомоторного відділу тіла. Типи кінцівок і зв'язок їх зі способом пересування та особливостями середовища і живлення. Типи крил. Використовувати отримані компетентності для ідентифікації головних рядів і родин комах.	Виконання лабораторних робіт в робочому зошиті та надсилання їх електронного файлу через систему Elearn для перевірки. Написання змістовного модуля 1 у ЕНК через систему Elearn.	Здача лабораторних і самостійних робіт, модульного контролю у вигляді тестів (на eLearn) та усного/письмового опитування – згідно з журналом оцінювання в eLearn
Тема 4. Будова	3/4	Знати: типи черевця	Виконання	Здача

черевця комахи та його придатки		залежно від будови сегментів і з'єднання його з грудьми. Придатки черевця, їх будова, походження, функції. Використовувати отримані компетентності для ідентифікації головних рядів і родин комах.	лабораторних робіт в робочому зошиті та надсилання їх електронного файлу через систему Elearn для перевірки. Написання змістовного модуля 1 у ЕНК через систему Elearn.	лабораторних і самостійних робіт, модульного контролю у вигляді тестів (на eLearn) та усного/письмового опитування – згідно з журналом оцінювання в eLearn
Тема 5. Покриви комах та її функції. Придатки шкіри.	2/3	Знати: будову кутикули, скульптурні та структурні її придатки. Проникненість кутикули для хімічних препаратів із захисту рослин. Використовувати отримані компетентності для ідентифікації головних рядів і родин комах	Виконання лабораторних робіт в робочому зошиті та надсилання їх електронного файлу через систему Elearn для перевірки. Написання змістовного модуля 1 у ЕНК через систему Elearn.	Здача лабораторних і самостійних робіт, модульного контролю у вигляді тестів (на eLearn) та усного/письмового опитування – згідно з журналом оцінювання в eLearn
Тема 6. Порожнина тіла комах та її функції.	3/4	Знати: розташування життєво важливих внутрішніх органів комах та встановлювати взаємозв'язок між ними Використовувати отримані компетентності для ідентифікації головних рядів і родин комах	Виконання лабораторних робіт в робочому зошиті та надсилання їх електронного файлу через систему Elearn для перевірки. Написання змістовного модуля 1 у ЕНК через систему Elearn.	Здача лабораторних і самостійних робіт, модульного контролю у вигляді тестів (на eLearn) та усного/письмового опитування – згідно з журналом оцінювання в eLearn
Модуль 2. Анатомічна будова комах				
Тема 7. Травна система комах та її функції	2/3	Знати: передній, середній і задній відділи кишечника, їх будову і функцію. Травлення їжі і всмоктування продуктів травлення. Застосовувати: методику анатомічного препарування комах за допомогою сучасного лабораторного обладнання.	Виконання лабораторних робіт в робочому зошиті та надсилання їх електронного файлу через систему Elearn для перевірки. Написання змістовного модуля 1 у ЕНК через систему Elearn.	Здача лабораторних і самостійних робіт, модульного контролю у вигляді тестів (на eLearn) та усного/письмового опитування – згідно з журналом оцінювання в eLearn
Тема 8. Кровоносна система комах та її функції	2/4	Знати: будову порожнини тіла, перикардіальної та перинейральної мембрани. Рух крові. Пульсуючі органи. Склад гемолімфи. Функції крові. Застосовувати: методику анатомічного препарування комах за допомогою	Виконання лабораторних робіт в робочому зошиті та надсилання їх електронного файлу через систему Elearn для перевірки.	Здача лабораторних і самостійних робіт, модульного контролю у вигляді тестів (на eLearn) та усного/письмового опитування –

		сучасного лабораторного обладнання.	Написання змістовного модуля 1 у ЕНК через систему Elearn.	згідно з журналом оцінювання в eLearn
Тема 9. Дихальна система комах та її функції	3/4	Знати: будову і розташування трахей. Трахеоли, дихальця. Дихальний коефіцієнт. Шкіряне дихання. Дихання паразитів комах. Застосовувати методику анатомічного препарування комах за допомогою сучасного лабораторного обладнання.	Виконання лабораторних робіт в робочому зошиті та надсилання їх електронного файлу через систему Elearn для перевірки. Написання змістовного модуля 1 у ЕНК через систему Elearn.	Здача лабораторних і самостійних робіт, модульного контролю у вигляді тестів (на eLearn) та усного/письмового опитування – згідно з журналом оцінювання в eLearn
Тема 10. Будова видільної системи комах та її функції	3/4	Знати: будову мальпігієвих судин, екзокринних залоз та їх функції. Ендокринні залози, гормони їх значення в онтогенезі комах і в захисті рослин від шкідливих комах. Застосовувати методику анатомічного препарування комах за допомогою сучасного лабораторного обладнання.	Виконання лабораторних робіт в робочому зошиті та надсилання їх електронного файлу через систему Elearn для перевірки. Написання змістовного модуля 1 у ЕНК через систему Elearn.	Здача лабораторних і самостійних робіт, модульного контролю у вигляді тестів (на eLearn) та усного/письмового опитування – згідно з журналом оцінювання в eLearn
Тема 11. Будова нервової системи комах та її функції	2/4	Знати: будову центральної, симпатичної і периферійної нервової системи. Децентралізація нервової системи. Функції надглоткового, підглоткового гангліїв і черевного нервового ланцюжка. Застосовувати методику анатомічного препарування комах за допомогою сучасного лабораторного обладнання.	Виконання лабораторних робіт в робочому зошиті та надсилання їх електронного файлу через систему Elearn для перевірки. Написання змістовного модуля 1 у ЕНК через систему Elearn.	Здача лабораторних і самостійних робіт, модульного контролю у вигляді тестів (на eLearn) та усного/письмового опитування – згідно з журналом оцінювання в eLearn
Тема 12. Будова статеві системи комах	3/4	Знати: Будову статевої системи самок і самців. Функції статевих залоз. Статеві додаткові залози та їх функції. Застосовувати методику анатомічного препарування комах за допомогою сучасного лабораторного обладнання.	Виконання лабораторних робіт в робочому зошиті та надсилання їх електронного файлу через систему Elearn для перевірки. Написання змістовного модуля 1 у ЕНК через систему Elearn.	Здача лабораторних і самостійних робіт, модульного контролю у вигляді тестів (на eLearn) та усного/письмового опитування – згідно з журналом оцінювання в eLearn

Всього за 5 семестр				70
Залік				30
Всього за семестр				100
6 семестр				
Модуль 3. Біологія та екологія комах				
Тема 13. Ембріональний розвиток комах	1/3	Знати: процес розвитку стадії яйця, будову та типи яєць і яйцекладок в залежності від виду комах. Використовувати теоретичні та практичні знання у захисті рослин від шкідливих комах на сучасному етапі розвитку сільського господарства.	Виконання лабораторних робіт в робочому зошиті та надсилання їх електронного файлу через систему Elearn для перевірки. Написання змістовного модуля 1 у ЕНК через систему Elearn.	Здача лабораторних і самостійних робіт, модульного контролю у вигляді тестів (на eLearn) та усного/письмового опитування – згідно з журналом оцінювання в eLearn
Тема 14. Постембріональний розвиток комах	1/2	Знати: перетворення комах – протоморфоз, неповне перетворення, повне перетворення, гіпоморфоз, гіперметаморфоз. Використовувати теоретичні та практичні знання у захисті рослин від шкідливих комах на сучасному етапі розвитку сільського господарства.	Виконання лабораторних робіт в робочому зошиті та надсилання їх електронного файлу через систему Elearn для перевірки. Написання змістовного модуля 1 у ЕНК через систему Elearn.	Здача лабораторних і самостійних робіт, модульного контролю у вигляді тестів (на eLearn) та усного/письмового опитування – згідно з журналом оцінювання в eLearn
Тема 15. Будова та типи личинок та лялечок комах	2/2	Знати: типи лялечок – відкриті, покриті, сховані. Гістоліз і гістогенез при метаморфозі. Кокони та інші захисні пристосування лялечок. Використовувати теоретичні та практичні знання у захисті рослин від шкідливих комах на сучасному етапі розвитку сільського господарства.	Виконання лабораторних робіт в робочому зошиті та надсилання їх електронного файлу через систему Elearn для перевірки. Написання змістовного модуля 1 у ЕНК через систему Elearn.	Здача лабораторних і самостійних робіт, модульного контролю у вигляді тестів (на eLearn) та усного/письмового опитування – згідно з журналом оцінювання в eLearn
Тема 16. Імаго комах, значення стадії в життєвому циклі	1/2	Знати: стадія імаго, значення додаткового живлення (обов'язкове, необов'язкове, непотрібне). Використовувати теоретичні та практичні знання у захисті рослин від шкідливих комах на сучасному етапі розвитку сільського господарства.	Виконання лабораторних робіт в робочому зошиті та надсилання їх електронного файлу через систему Elearn для перевірки. Написання змістовного модуля 1 у ЕНК	Здача лабораторних і самостійних робіт, модульного контролю у вигляді тестів (на eLearn) та усного/письмового опитування – згідно з журналом оцінювання в eLearn

			через систему Elearn.	
Тема 17. Типи живлення комах	2/2	Знати: види комах за типом живлення – фітофаги, зоофаги, сапрофаги, ентомофаги та ін.. Характер пошкоджень рослин фітофагами. Використовувати: теоретичні та практичні знання у захисті рослин від шкідливих комах на сучасному етапі розвитку сільського господарства.	Виконання лабораторних робіт в робочому зошиті та надсилання їх електронного файлу через систему Elearn для перевірки. Написання змістовного модуля 1 у ЕНК через систему Elearn.	Здача лабораторних і самостійних робіт, модульного контролю у вигляді тестів (на eLearn) та усного/письмового опитування – згідно з журналом оцінювання в eLearn
Тема 18. Типи розмноження комах	2/2	Знати: Вибір самиці субстрату для відкладання яєць, Плодючість – реальна та потенційна. Генерація, діапауза. Використовувати теоретичні та практичні знання у захисті рослин від шкідливих комах на сучасному етапі розвитку сільського господарства	Виконання лабораторних робіт в робочому зошиті та надсилання їх електронного файлу через систему Elearn для перевірки. Написання змістовного модуля 1 у ЕНК через систему Elearn.	Здача лабораторних і самостійних робіт, модульного контролю у вигляді тестів (на eLearn) та усного/письмового опитування – згідно з журналом оцінювання в eLearn
Тема 19. Зміст екології комах як науки	1/2	Знати: визначення екології як науки, основні її завдання. Уявлення про сучасний стан довкілля, основні екологічні фактор та їх вплив на комах. Використовувати теоретичні та практичні знання у захисті рослин від шкідливих комах на сучасному етапі розвитку сільського господарства	Виконання лабораторних робіт в робочому зошиті та надсилання їх електронного файлу через систему Elearn для перевірки. Написання змістовного модуля 1 у ЕНК через систему Elearn.	Здача лабораторних і самостійних робіт, модульного контролю у вигляді тестів (на eLearn) та усного/письмового опитування – згідно з журналом оцінювання в eLearn
Тема 20. Ареал, Аутокологія комах	2/2	Знати: зони поширення комах, біоценоз. Розглянути екологічну пластичність різних видів комах: гідробіонти, ксенобіонти, сухостійні види, морозостійкі та ін. Використовувати теоретичні та практичні знання у захисті рослин від шкідливих комах на сучасному етапі розвитку сільського господарства	Виконання лабораторних робіт в робочому зошиті та надсилання їх електронного файлу через систему Elearn для перевірки. Написання змістовного модуля 1 у ЕНК через систему Elearn.	Здача лабораторних і самостійних робіт, модульного контролю у вигляді тестів (на eLearn) та усного/письмового опитування – згідно з журналом оцінювання в eLearn
Тема 21. Абіотичні та біотичні фактори, що	2/2	Знати: вплив температури, вологості, світла на популяції комах. Вплив поживних речовин як	Виконання лабораторних робіт в робочому зошиті та	Здача лабораторних і самостійних робіт, модульного

впливають на комах		екологічний фактор. Використовувати теоретичні та практичні знання у захисті рослин від шкідливих комах на сучасному етапі розвитку сільського господарства	надсилання їх електронного файлу через систему Elearn для перевірки. Написання змістовного модуля 1 у ЕНК через систему Elearn.	контролю у вигляді тестів (на eLearn) та усного/письмового опитування – згідно з журналом оцінювання в eLearn
Тема 22. Гідро-едафічні фактори, що впливають на комах	1/2	Знати: ґрунт як середовище для життя комах. Значення комах у процесах ґрунтоутворення. Використовувати теоретичні та практичні знання у захисті рослин від шкідливих комах на сучасному етапі розвитку сільського господарства	Виконання лабораторних робіт в робочому зошиті та надсилання їх електронного файлу через систему Elearn для перевірки. Написання змістовного модуля 1 у ЕНК через систему Elearn.	Здача лабораторних і самостійних робіт, модульного контролю у вигляді тестів (на eLearn) та усного/письмового опитування – згідно з журналом оцінювання в eLearn
Модуль 4. Систематика комах				
Тема 23. Значення систематики комах для діагностики видів. Основні таксони	2/3	Знати: систему токсонів і принципи класифікації комах. Розрізняти: різні види комах за морфологічними, біологічними та екологічними ознаками. Використовувати теоретичні та практичні знання у захисті рослин від шкідливих комах на сучасному етапі розвитку сільського господарства	Виконання лабораторних робіт в робочому зошиті та надсилання їх електронного файлу через систему Elearn для перевірки. Написання змістовного модуля 1 у ЕНК через систему Elearn.	Здача лабораторних і самостійних робіт, модульного контролю у вигляді тестів (на eLearn) та усного/письмового опитування – згідно з журналом оцінювання в eLearn
Тема 24. Відділ комах з неповним перетворенням Nemimetabola, Надряд Orthopteroidea	2/3	Знати: будову і значення таких рядів комах як одноденки, бабки, богомоли, терміти, веснянки, паличники, прямокрилі та щіпавки. Розрізняти: різні види комах за морфологічними, біологічними та екологічними ознаками. Використовувати теоретичні та практичні знання у захисті рослин від шкідливих комах на сучасному етапі розвитку сільського господарства	Виконання лабораторних робіт в робочому зошиті та надсилання їх електронного файлу через систему Elearn для перевірки. Написання змістовного модуля 1 у ЕНК через систему Elearn.	Здача лабораторних і самостійних робіт, модульного контролю у вигляді тестів (на eLearn) та усного/письмового опитування – згідно з журналом оцінювання в eLearn
Тема 25. Відділ комах з неповним перетворенням Nemimetabola,	2/3	Знати: будову і значення таких рядів комах як рівнокрилі, напівтвердокрилі та трипси.	Виконання лабораторних робіт в робочому зошиті та надсилання їх електронного	Здача лабораторних і самостійних робіт, модульного контролю у вигляді тестів (на

Надряд, Hemipteroidea		Розрізняти: різні види комах за морфологічними, біологічними та екологічними ознаками. Використовувати теоретичні та практичні знання у захисті рослин від шкідливих комах на сучасному етапі розвитку сільського господарства	файлу через систему Elearn для перевірки. Написання змістовного модуля 1 у ЕНК через систему Elearn.	eLearn) та усного/ письмового опитування – згідно з журналом оцінювання в eLearn
Тема 26. Відділ комах з повним перетворенням Holometabola Надряд Coleopteroidea, Ряд твердокрилі Coleoptera	2/2	Знати: будову і значення комах з родини жуки, стабіліни, рогачі, пластинчастовусі, ковалики, сонечка, листоїди, довгоносики та ін. Розрізняти: різні види комах за морфологічними, біологічними та екологічними ознаками. Використовувати теоретичні та практичні знання у захисті рослин від шкідливих комах на сучасному етапі розвитку сільського господарстваноманітних камах-фітофагів	Виконання лабораторних робіт в робочому зошиті та надсилання їх електронного файлу через систему Elearn для перевірки. Написання змістовного модуля 1 у ЕНК через систему Elearn.	Здача лабораторних і самостійних робіт, модульного контролю у вигляді тестів (на eLearn) та усного/ письмового опитування – згідно з журналом оцінювання в eLearn
Тема 27. Відділ комах з повним перетворенням Holometabola Надряд Neuropteroidea, Ряд сітчастокрилі Neuroptera	2/3	Знати: будову і значення комах з родини золотоочки, мурашині леви та ін. Розрізняти: різні види комах за морфологічними, біологічними та екологічними ознаками. Використовувати теоретичні та практичні знання у захисті рослин від шкідливих комах на сучасному етапі розвитку сільського господарства	Виконання лабораторних робіт в робочому зошиті та надсилання їх електронного файлу через систему Elearn для перевірки. Написання змістовного модуля 1 у ЕНК через систему Elearn.	Здача лабораторних і самостійних робіт, модульного контролю у вигляді тестів (на eLearn) та усного/ письмового опитування – згідно з журналом оцінювання в eLearn
Тема 28. Надряд Mecopteroidea, Ряд лускокрилі Lepidoptera,	1/3	Знати: будову і значення комах з родини зубаті молі, строкарки, склівки, листовійки, вогнівки, білани, бражники, совки та ін. Розрізняти: різні види комах за морфологічними, біологічними та екологічними ознаками. Використовувати теоретичні та практичні знання у захисті рослин від шкідливих комах на сучасному етапі розвитку сільського господарства	Виконання лабораторних робіт в робочому зошиті та надсилання їх електронного файлу через систему Elearn для перевірки. Написання змістовного модуля 1 у ЕНК через систему Elearn.	Здача лабораторних і самостійних робіт, модульного контролю у вигляді тестів (на eLearn) та усного/ письмового опитування – згідно з журналом оцінювання в eLearn

Тема 29. Надряд Mecopteroidea Ряд Перетинчасток рилі Нуменоптера	2/3	Знати: будову і значення комах з родини справжні пильщики, їздці, драконіди, трихограми та ін. Розрізняти: різні види комах за морфологічними, біологічними та екологічними ознаками. Використовувати теоретичні та практичні знання у захисті рослин від шкідливих комах на сучасному етапі розвитку сільського господарства	Виконання лабораторних робіт в робочому зошиті та надсилання їх електронного файлу через систему Elearn для перевірки. Написання змістовного модуля 1 у ЕНК через систему Elearn.	Здача лабораторних і самостійних робіт, модульного контролю у вигляді тестів (на eLearn) та усного/письмового опитування – згідно з журналом оцінювання в eLearn
Тема 30. Надряд Mecopteroidea Ряд двокрилі Diptera	2/2	Знати: будову і значення комах з родини галиці, сріблянки, мінуючи мухи, злакові мушки, тахіни та ін. Розрізняти: різні види комах за морфологічними, біологічними та екологічними ознаками. Використовувати теоретичні та практичні знання у захисті рослин від шкідливих комах на сучасному етапі розвитку сільського господарства	Виконання лабораторних робіт в робочому зошиті та надсилання їх електронного файлу через систему Elearn для перевірки. Написання змістовного модуля 1 у ЕНК через систему Elearn.	Здача лабораторних і самостійних робіт, модульного контролю у вигляді тестів (на eLearn) та усного/письмового опитування – згідно з журналом оцінювання в eLearn
Всього за 6 семестр				70
Іспит				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування підчас контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на Використану літературу
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально(в он-лайн форм і за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

Рейтингстудента, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків

90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	Незараховано

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна:

1. Плиска М.М., Пасічник Л.П. Систематика комах. Характеристика основних рядів і родин комах. Навчальний посібник. К.: Видавництво НУБіП України, 2015, 167 с.
2. Лікар Я.О., Кава Л.П., Яковлев Р.В. Загальної ентомології: навчальний посібник. К.: ЦП «Компрінт», 2019 р., 420 с.
3. Лікар Я.О., Пасічник Л.П., Кава Л.П., Статкевич О.І. Методичні вказівки до навчальної практики з дисципліни «Загальна ентомологія». К.: Видавництво НУБіП України, 2022.
4. Кава Л.П., Яковлев Р.В., Лікар Я.О. Загальна ентомологія: робочий зошит для виконання практичних завдань. К.: Видавництво НУБіП України, 2019 р., 28 с.
5. Москалець В. В., Гриник І. В., Москалець Т. З., Шевчук І. В., Пелехатий В. М., Марченко А. Б., Любич В. В., Москалець З. В. Біоекологічні особливості шкідників-фітофагів в агроценозах обліпихи крушиноподібної та науково-обґрунтовані способи їх контролю. К: Видавництво «Центр учбової літератури», 2021. 192 с.
6. Федоренко В.П., Покозій Й.Т., Круть М.В. Ентомологія. Підручник.; за редакцією академіка В. П. Федоренк. К: Фенікс, Колобів, 2013, 344 с.

Допоміжна:

1. Стефановська Т.Р., Кава Л.П. Технологія вирощування і використання організмів у біологічному захисті рослин, Київ. Компрінт, 2013, 316 с.
2. Марченко А.Б. Лісова ентомологія. Навчально-методичний посібник. К.: ЦУЛ, 2020, 134 с.
3. Власенко В.А., Бакуменко О.М. Фізіологія комах: навчальний посібник для студентів-магістрів спеціальності 202 «Захист і карантин рослин» денної форми навчання. Суми: СНАУ, 2018р., 110 с.
4. Ємець О. М., Деменко В.М. Загальна ентомологія. Суми: Видавничий дім «Ельдорадо», 2018, 158 с.
5. Гумовський О. В. Їздці родини Eulophidae (Hymenoptera: Chalcidoidea): систематика, морфологія і біологічні особливості. Київ: Наукова думка, 2012, 216 с.

Інформаційні ресурси:

Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського. Режим доступу: www.nbuv.gov.ua .

Національна парламентська бібліотека України Режим доступу: www.nplu.kiev.ua.

Наукова бібліотека університету. Режим доступу: <https://nubip.edu.ua/structure/library>

Електронна бібліотека України. Режим доступу: www.ELibUkr.org.

Електронні бібліотеки закладів вищої освіти України «Для всіх, хто навчається».

Велика бібліотека навчально-методичної літератури. Режим доступу:
<http://metodportal.net>

Наукова електронна бібліотека. (Книги, підручники, дисертації, автореферати).
Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/portal>.

Українська ентомофауністика (Київське відділення УЕТ).–режим доступу:
<https://sites.google.com/site/ukrentfau/>